

ім. Т.Г. Шевченка, потім — у Художній інститут, так і став художником.

Писанням текстів захопився ще у студентські роки і вже на третьому курсі видав книжку із власними ілюстраціями. Потім було ще багато художніх робіт і книг.¹

Уже у літньому віці я зробив 75 малюнків поштових марок. Вони розійшлися сотнями мільйонів по Україні і по всьому світу.

Як оцінять мої малюнки і тексти нащадки — не знаю. Фах художника і письменника ризикований, бо як би ти добре не думав про свої роботи, їх оцінять, коли ти вже про це не дізнаєшся. Тому єдина нагорода — сам процес письма чи малювання. Як каже старе іспанське прислів'я: «Дорога до Раю — це і є Рай!»

КАПИРАЦІЯ

Хтось сказав, що в «капирації» (так сільські називали кооперативну крамницю) бачив точно такий складний ножичок, як у Никонового Ярка, тобто в мене.

¹Юрій Логвин — відомий український художник-графік, а також автор більше 20 книжок, де використано його широкі пізнання в українській та світовій історії, етнографії та фольклорі, розрахованих, у першу чергу, на широку дитячу та юнацьку аудиторію, автор найперших українських коміксів на козацьку тематику, авантюрних історичних романів, дипломант Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова» 2013 року і володар титулу «Золотий письменник України».

А мені дійсно батько подарував складаний ножичок. Такі ножички і ще всякі дрібні речі тоді Німеччина постачала нам у рахунок повоєнної репарації. І ще було нам із хлопцями відомо, що в «капирації» всякі дорогі речі не продають, а обмінюють на кролячі і ховрашині шкурки, на абрикосові кісточки, свинячу шетину, кінський волос та лопухове коріння.

І ми втрьох — я, Микола Вовк і Микола Пирогов, негайно взялися за збирання кісточок абрикосових. Для початку обнесли всі абрикоси із дерева, що стояло на межі колгоспної землі і города сусіднього діда Хведота. Жерли м'якоть цілий день і виколупували кісточки. І досі дивуюсь, що нас від такої дієти не прихопила різачка.

Крім того, були кісточки з нашої абрикоси. Ще на добру купу кісточок розжився Микола Вовк на своєму кутку. Ну, фффй Микола Пирогов постарався. І ми натовкли тими абрикосовими кісточками два добрих рогозових кошики. І тепер треба було відтарабанити їх аж в Олександрівку до «капирації». Щоб дістатись туди, нам треба було йти через дідове село Добропілля, сусідню Костянтинівку і майже через всю Олександрівку. Спочатку ми хотіли піти левадами, попід вербами, в холодочку. Проте стежка, що простягалась через ці три села, була вузьенька. А трава з обох боків густа і висока. Для нас незручно, бо несли ми втрьох два кошики. Найсильніший, Микола Вовк, посередині. Він тримав правою рукою ліву ручку одного кошика, а лівою рукою тримав праву ручку другого кошика. Ми з Миколою Пироговим взялися з обох боків за вільні ручки кошиків, і всі разом потьопали вперед широким битим шляхом.

Давно стояла суха спекотна погода. І ґрунтову дорогу так роздовбали колеса підвод, тракторів і рідких машин, ратиці та копита худоби, що вона вкрилася товстим шаром пухкої пилюки. Ми боялись і чужих хлопців, і чужих собак, тому йшли посеред дороги. І з кожним кроком здіймалась хмарка пилу.

У Добропіллі простували дорогою з лівого боку від хат. Так само було і в Костянтинівці. А от якоїсь видимої межі між двома селами просто не існувало. Добропілля кінчилося подвір'ям, що сховалося за щільною стіною жовтої акції і розлогих кленів. А Костянтинівка починалась із хати, навколо якої розростались невисокі вишні, але геть червоні від рясних ягід. Уранішня прохолода швидко скінчилася, і почало добре пражити. Увесь час ввижались ножички з перламутровими колодочками. І це додавало наснаги! Десь посеред Костянтинівки піт почав спливати за вуха й на очі. Ми весь час мінялись місцями, та пальці почали терпнути.

Тому на межі Костянтинівки й Олександрівки спинились. Якраз біля сталеві шкарлупи німецької самоходки. Все, що можна було, з неї вже здерли і відгвинтили, повідбивали. Але й тоді, через кілька років після війни, залишки гуми від палючого сонця розпеклися і смерділи. Ми втерли піт, відхекалися і з новими силами подріботіли по м'якому гарячому пилу.

В Олександрівці хати розтяглися ліворуч від дороги. Сірі солом'яні стріхи над білими стінами. Рудою глиною повипалені сараї. Вишні біля кожної хати. Попід вікнами цвіли барвисті майори, часом червоні й рожеві мальви.

Від хат городи схилялись до левад. Із тьмяною зеленою картопляних кущів, золотими німбами соняшників,

квітучими рожевими маками, густими темнозеленими заростями конопель і вишневими деревцями на межах.

Та одна садиба відрізнялась серед інших. Чисте подвір'я, як тічок. Без жодної квітки біля хати, жодного кущика споришу. Ні вишні, ні абрикоси. Зате над сірою стріхою величезна груша. Її верховіття підносилось на таку височину, що аж дух забивало. Вся її темна крона була обсипана дрібними світлозеленими грушками, а під нею стелився килим із таких же дрібних грушок, тільки вохристо золотавих.

Ми тьопали по пилюці, тьопали повз хати, садки й городи, поки дорога завершила праворуч і похилилась униз до високого мосту на кам'яних підпорах. Із пагорба добре було видно, як у затінку від моста сяє серед очеретин і осоки тонка смужка води. За цим справжнім мостом ми на пряму поперли до «капирації».

Просто перед нами на горбочку стояла довга хата, давно не білена, із блакитною вивіскою над дверима. З розгону ми вискочили на її ганок і завалились усередину.

За стійкою вивишувалась дебела тітка в білому поплямованому фартусі. А за її спиною на полиці стирчав справжній ножичок із перламутровою колодочкою.

Поки цицьката тітка зважувала кошики з кісточками і без кісточок, ми не могли очей відірвати від ножичка.

— Ну?! — привела нас до тями тітка. — Чого вам? Кажіть, бо мені час корову порати!

— Ножички! — в один голос сказали ми.

Вона обернулася до полиць, пошаруділа там і кинула на прилавок два поганенькі ножички з дерев'яними колодками. Навіть не пофарбованими! Певно, якась артіль інвалідів їх склепала.